

به نام خالق طبیعت

از زمین ممانعت کنید، به راستی که آن مادر شماسست. (پیامبر اکرم). اگر قدری تأمل کنیم و در جمله فوق بنگریم که ما به راستی چقدر در حق این مادر مهربان که تمامی داشته هایش را بدون هیچ چشم داشتی در اختیار فرزندان گذاشته است. و ما چقدر در حقش نامهربانی کردیم، چه فرزندان ناخلفی بودیم، چه ناجوانمردانه با بیل مکانیکی، بولدوزور و آتش به جانش افتادیم، ما که ادعای مسلمان بودنمان گوش فلک را کر کرده است.

روی سختمان با افرادی است که بی رحمانه به جان زمین های اطراف مریوان افتاده اند و سرمایه های یک ملت را به تاراج می برند و به قول معروف زمین خواری می کنند. جالب اینجاست همین افراد برای اینکه از این زمین هایی را که تصاحب کرده اند، سود بی شماری را نصیب خود کنند و رونق بگیرد. تابلویی را در یکی از این زمین ها علم می کنند. (محل احداث مسجد)!!

گله دیگر از برخی روشنفکران مریوانی است. که متأسفانه خیلی راحت از کنار چنین مسایلی می گذرند و انگار اصلاً برایشان مهم نیست که چه بر سر این آب و خاک می آید. همین افراد که مردم عادی را بارها متهم به بی تفاوتی و لایبالی در مقابل مسائل و رفتارهای اجتماعی می کنند. اما خود آنها در برابر اینگونه مسایل و تجاوز به حقوق عمومی چندان وظیفه شناس نیستند. به این امید که تمامی مسئولین و اقشار مختلف مریوان بسیار حساس و عمقی نگر با این باندهای زمین خوار برخورد نمایند و اجازه ندهند عده ای سودجو منافع عمومی را به بیخما بپرند.

فایل شماره آینده ویژه نامه چیا: "روز جهانی هوای پاک" می باشد. لذا از علاقمندان خواهشمندیم که مقالات و نظرات خود را در این زمینه به دفتر نشریه ارسال نمایند.

مصاحبه اختصاصی "چیا" با مسئولان اداره منابع طبیعی و سازمان میراث فرهنگی مریوان در رابطه با معضل زمین خواری

ص ۳

یورش شبانه‌ی عناصر فرصت طلب و زمین خوار به تپه "بازرگان" به دنبال تماس تلفنی یکی از شهروندان به انجمن سبز چیا مبنی بر تخریب تپه بازرگان

ص ۲

"ناساندنی ژیان و ژینگه‌ی گوندی ههنگه‌ژاله"

له لای ژووروی ناوایی، ههنگیکی ژۆر گه‌وره، به ههنگوینیکی یه کجار ص ۵

ویژه نامه زمین خواری تهدیدی برای منابع ملی"

"در دیزی باز است، حیای گربه کجا رفته!?"

"نهمین عهزیزی"

خواردنی دوا بسته‌کانی زهوی بن کیو و سه‌ر ته‌پۆلکه به ناو پارێزراوه‌کان!، هیله‌ساو دابیت، ژیان و ناسایش چ مانایه‌کی ده‌بیت؟

دانیشتوانی هوشیار و یاسامه‌ندی مهربوان، بی ناگانین له‌وه‌ی که چند که‌سانیک، که به ناویش ده‌یانناسن، بی گوی دان به هیچ یاسا و ری‌سایه‌ک و، بی ترس له هه‌ر جۆره ولام دانه‌وه‌یه‌ک، خه‌ریکن کیو و ده‌شت و له‌وه‌رگه و دارستانه‌کانی مهربوان، له بن دین و، سه‌ر و بنی میتراژ و قه‌واره‌به‌ندی نه‌که‌ن و، دیاره‌ دواییش وه‌ک هه‌لوا قووتی نه‌ده‌ن و، دوور نیبه به نازناوی "زهوی خۆر" یشه‌وه شانازی نه‌که‌ن!! نه‌وانه هه‌موو شتیکیان، له کۆ کردنه‌وه‌ی ژۆرتری پوول و سه‌رمایه‌دا بینیه‌ته‌وه و، نه‌ک هه‌ر هیچ خۆشه‌ویسته‌کیان بۆ خاک و نیشتمانه‌که‌یان نیبه، به‌لکوو هیچ شه‌رم و حه‌یایه‌ک له تالانی ناشکرای سامانی شاره‌که‌یان ناکه‌ن!! نه‌گه‌ر نه‌تانه‌وی جی چنگۆله‌کانی نه‌و "زهوی خۆرانه" بینن؛ نه‌گه‌ر لاتان سه‌یره که زهوی ده‌خوری و، مروّف چۆن زهوی ده‌خوات؟ نه‌گه‌ر زهوی خۆرتان نه‌دبوه؛ تکایه سه‌ردانی بن کیوه‌کانی به‌یه‌له و له‌نج ناوا و سه‌ر ته‌پۆلکه‌ی "بازرگان" و... بکه‌ن و به چاوی خۆتان ناسه‌واری "دوو پیی زهوی خۆر" بینن!، نه‌و جار نه‌زانن که نه‌و بی مروه‌تانه له‌و "خواردنه‌دا" چند به په‌له‌ن و ته‌نانه‌ت نان و پی‌خۆریشی پیوه‌ناکه‌ن!!!

ئه‌مپۆ له ئاسمان و زه‌ویدا، چاو بۆ هه‌ر لا بگپری؛ له ناو و خاک و هه‌وا و زه‌ریا و چه‌م؛ تا نه‌گاته کیو و دارستان و بیابان و نه‌وت و گاز و.....؛ هه‌ر هه‌مووی له کزی و تی‌اچووندایه. نه‌و به‌هه‌رانه، به ناو نه‌مانه‌تی بوون له لای ئیبه؛ به‌لام پی‌م وایه ئیتر شتیکی نه‌وتۆ نه‌می‌بیته‌وه تا بگاته ده‌ستی نه‌وه‌ی داهاتوو. داخی گران نه‌وه‌یه، له کاتی‌کدا که هیچ گه‌لآله و سیاسه‌ت و پرۆژه‌یه‌کی کارا و به‌توانا بۆ به‌رگری و پاراستنی سرووشت و سه‌رچاوه‌ گشتیه‌کان، له ئارادا نیبه، ره‌وتی له ناوچوونی ئه‌م سه‌رچاوه سرووشتی و بایه‌خدارانه له‌م ولاته‌دا هه‌ر ده‌م له زیاد بووندایه. داخی گراتر، ده‌رچوون له یاسا و، ده‌ست ناوه‌لایی که‌سانی هه‌ل په‌ره‌ست و بی په‌رنسیبه، که ددانی ته‌ماحیان بۆ کرانه‌وه‌ی دووایی بن کیوه‌کانی ناوچه و شاره‌که‌مان تیژ و تیژتر کردوو‌ته‌وه و چما ولات بی خاوه‌نه و هه‌ر رۆژیک(شه‌ویک) بن کیویک داده‌پرووختین و دارستانیک ناگر تی به‌ر نه‌ده‌ن و ته‌پۆلکه‌یه‌ک تیک نه‌ده‌ن و.....؛ به ناو کاسی و زه‌وی فرۆشتن و خانوو کردنه‌وه، دارستان و به‌رد و کیو و چه‌می مهربوانیان، وه‌ک نه‌ژدیهای هه‌و سه‌ر هه‌ل لووشیوه و که‌س نازانی که‌ی کول و کوی ته‌ماحیان دانه‌مرکیته‌وه؟ نه‌گه‌رچی مروّقی پی‌شکه‌وتوو، له ناو سیسته‌مه نابوو‌ری - کۆمه‌لایه‌تیه‌کانی سه‌رده‌مدا، ژۆرت‌ر ددانی خیری به سیسته‌می سه‌رمایه‌داری و بازاری نازاددا ناوه، به‌لام نه‌مه به مانای داسه‌پانی سیسته‌می به‌ره‌لایی و بی یاسایی نیبه. نه‌گه‌ر برپاره ولات بیته پاشاگه‌ردانی و هه‌ر که‌س به پیی قازانجی تاکه که‌سی خۆی، هه‌لس و که‌وت بکات و گه‌ده‌ی بۆ

نتیجه کنفرانس کپنهاگ:

بیانیه‌ی غیر الزام آور!!

چندی پیش و به دنبال ابراز آمادگی سران بیش از ۶۰ کشور جهان برای شرکت در اجلاس تغییرات آب و هوایی در کپنهاگ، امید زیادی به موفقیت این نشست وجود داشت اما متأسفانه و باوجود شرکت سران ۱۵۰ کشور، نشست تغییرات آب و هوایی در حالی به کار خود پایان داد که بیانیه غیر الزام آور این اجلاس نتوانست انتظارات جامعه جهانی در مورد مقابله با تغییرات اقلیمی را برآورده کند. اگر چه در این اجلاس رهبران کشورها به نوعی همگرایی برای ضرورت کاهش آلاینده‌های محیط زیست دست یافتند اما این کشورها هیچ گونه تعهد و ضمانتی را برای رسیدن به این مهم مطرح نکردند. این طور به نظر می‌رسد که اولویت نخست کشورها همچنان توسعه صنعتی است و ملاحظات زیست محیطی در درجه دوم قرار گرفته است. به اعتقاد کارشناسان بیانیه پایانی اجلاس کپنهاگ با وجود اینکه نشان از اراده جمعی برای حل مشلات زیست محیطی است، هیچ تعهد عینی برای حل مشکلات اقلیمی در آن وجود ندارد و بر این اساس اختلاف‌ها میان کشورهای صنعتی و کشورهای در حال توسعه در خصوص سهم هر یک از کشورها در تولید گازهای گلخانه‌ای و تهدات هر یک از طرفین برای مقابله با گرمایش زمین همچنان به قوت خود باقی مانده است چرا که به نظر می‌رسد کشورهای توسعه یافته صنعتی، همچنان مسائل اقتصادی و توسعه صنعتی را بر ملاحظات زیست محیطی ترجیح می‌دهند. در همین حال، در پایان این اجلاس، کشورهای صنعتی از جمله ژاپن، اتحادیه اروپا و آمریکا قول داده‌اند که مبالغی را برای مقابله با گرمایش زمین اختصاص دهند، واقعیت این است که کشورهای صنعتی، سهم بسیار زیادی را در تخریب محیط زیست و ایجاد فضای نامناسب جوی در زمین دارند، در حالی که هزینه‌های آن توسط کشورهای فقیر پرداخت می‌شود. از سوی دیگر، عدم تعهد جدی در اجلاس کپنهاگ نیز این مشکل را مضاعف نموده است زیرا هیچ اشاره جدی و مشخصی در زمینه کمک‌های الزام آور کشورهای صنعتی به کشورهای در حال توسعه نشده است، لذا جمیع این ملاحظات باعث شده تا کشورهای در حال توسعه، اجلاس کپنهاگ را یک اجلاس مفید و موثر ارزیابی نکنند. در مجموع می‌توان این گونه اظهار نظر کرد که بیانیه غیر الزام آور اجلاس تغییرات آب و هوایی کپنهاگ و وعده‌های داده شده به وسیله بسیاری از روسای جمهور کشورهای شرکت کننده در این اجلاس، نشان می‌دهد که این کشورها، برای کاستن از موج مخالفت‌های جنبش‌ها و احزاب بسیار قدرتمند طرفدار حفظ محیط زیست و یا در امان ماندن از انتقادات تند افکار عمومی جهان برای سهم کشورهاشان در آلودگی آب و هوا و همچنین مقصر شناخته شدن در ایجاد بن بست در اجلاس کپنهاگ، در حقیقت به این وعده‌ها تن داده‌اند.

یورش شبانه عناصر فرصت طلب و

زمین خوار به تپه‌ی "بازرگان"

به دنبال تماس تلفنی یکی از شهروندان به انجمن سبز چیا، مبنی بر تخریب تپه "بازرگان" واقع در ما بین روستاهای به‌به‌له و له‌نج‌ئاوا، در اوایل آذرماه توسط عده‌ای سودجو، دو اکیپ از انجمن سبز چیا و منابع طبیعی در ساعت ۲۱:۳۰ شب، برای بررسی وضعیت مذکور به محل تخریب رفتند. به هنگام رسیدن هر دو اکیپ به محل، چند نفر را در اطراف تپه مشغول نگهداری دیدند. و نیز یک دستگاه بولدوزر که در حال تخریب بود مشاهده نمودند. پس از جویا شدن علت تخریب، افرادی که در آنجا مشغول کار بودند ابتدا شروع به تهدید نموده، و از ارائه کارت شناسایی خودداری کردند. سپس ادعا نمودند که آنها کارگر بوده و برای فرد دیگری کار می‌کنند. در پی تماس تلفنی با فرد مورد نظر از سوی اکیپ منابع طبیعی، آن فرد ادعا کرد که آنجا را خریداری نموده و با مجوز اداره منابع طبیعی می‌وان اقدام به این کار نموده است. در نهایت با پافشاری دو اکیپ مذکور تخریبشان را تعطیل نمودند و قول دادند تا زمانی که مجوز لازم گرفته نشود دست به هیچ اقدامی نزنند. سرانجام با پیگیری‌های انجمن سبز چیا، آقای فتاحی رئیس منابع طبیعی شهرستان می‌وان ادعای دادن مجوز از سوی منابع طبیعی را کذب محض خواند و گفت که ما برای ایشان پرونده درست کرده ایم و تحویل مقامات قضایی می‌دهیم و همچنین سایر ادارات مربوطه از دادن مجوز برای چنین تخریبی اظهار بی‌اطلاعی نمودند. با توجه به وسعت بسیار زیاد تخریب آنچه که عیان و جالب بود، این بود که چند شب متوالی افراد تخریب‌چی در تپه بازرگان، با خیال راحت، با بولدوزر به جان تپه افتاده بودند و جالبتر اینکه تپه بازرگان و تپه‌های مجاور در تابستان بیش از ۱۰ بار از سوی افراد خوار زمین خوار دچار آتش‌سوزی گردیده بود که با همت اعضای انجمن سبز چیا و اکیپ اطفای حریق منابع طبیعی و مردم خاموش گردید. این تخریبها در حالی صورت می‌گیرد که میله‌های بتونی نصب شده توسط منابع طبیعی جهت جلوگیری از تخریب بیشتر یا کنده شده یا زیر خاک حاصل از تخریب مدفون گشته بود!!

برگزاری نمایشگاه عکس و کاریکاتور

نمایشگاه عکس و کاریکاتور با همکاری انجمن سبز چیا، انجمن جغرافیا، کانون سلامت ژین، و اداره منابع طبیعی می‌وان در محل دانشگاه پیام نور می‌وان از تاریخ ۸۸/۹/۳۰ به مدت یک هفته برگزار گردید.

این نمایشگاه عکس‌هایی با موضوع آتش‌سوزی جنگلهای می‌وان و همچنین کاریکاتورهای زیست محیطی به معرض نمایش گذاشته شد.

ایران به روسیه پلنگ می‌دهد، ببر می‌گیرد.

سازمان حفاظت از محیط زیست در پاسخ به پیشنهاد روسها برای دریافت چند قلاده پلنگ ایرانی برای احیای نسل پلنگ در منطقه قفقاز خواهان دریافت چند قلاده ببر از کشور روسیه برای احیای نسل ببر می‌ازندران است.

به گزارش خبرنگار مهر، معاونت طبیعی و تنوع زیستی سازمان محیط زیست طی جلسه‌ای و در پاسخ به بررسی پیشنهاد روسها برای دریافت چند قلاده پلنگ ایرانی برای احیای نسل پلنگ در آن کشور خواهان دریافت چند قلاده ببر از کشور روسیه برای احیای نسل ببر متفرض شده می‌ازندران در منطقه میاتکاله شده است. وزارت منابع طبیعی و محیط زیست فدراسیون روسیه برای احیای نسل پلنگ آسیایی که ظاهراً نسل این گونه در روسیه متفرض شده است این پیشنهاد را مطرح کرده است که از سوی کارشناسان و متخصصین معاونت طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست مورد بررسی قرار گرفت و کارشناسان ایرانی خواستار ارسال اطلاعات تکمیلی در خصوص نحوه احیای نسل پلنگ آسیایی در غرب قفقاز برای بررسی بیشتر شده‌اند. معاونت طبیعی و تنوع زیستی سازمان محیط زیست در جلسه‌ای بررسی پیشنهاد دریافت چند قلاده ببر از کشور روسیه برای احیای نسل ببر متفرض شده می‌ازندران در منطقه میاتکاله یا موارد مشابه و موارد مختلف همکاری با این کشور را مورد بحث و گفتگو قرار داد که به عقیده کارشناسان سازمان محیط زیست در صورت عملی شدن این پیشنهاد موفقیت بسیار خوبی در حوزه احیای حیات وحش کشورمان خواهد بود.

کرم بوئونه‌وی کوچی بالنده‌کان

بهره‌و زربار

به هوی کردنه‌وی که ویل و سابات له قه‌راخی زرباردا و، هر وه‌ها کهم بوئونه‌وی زور بهره‌چاوی ناوه‌گی و، نه‌مانی حه‌وینگی سروشتی بو گیاندارانی نه‌م ژینگه‌یه، به داخه‌وه کوچی بالنده‌کان بهره‌و زربار کهم بوئه‌ته‌وه. بو وینه‌هاتنی قازی کیوی که په‌له‌وه‌ریکی سرکه، وه‌ک سالانی پیشوو به‌دی ناکریت. نه‌م بابه‌ته به جوړیک زینگیکی ژینگه‌یی دیکه‌یه و بوئه‌ته هوی نیگه‌رانی لاینگرانی ژینگه.

مصاحبه اختصاصی "چیا" با مسئولان اداره منابع طبیعی و سازمان میراث فرهنگی مریوان در رابطه با معضل زمین خواری

اشاره: رشد روز افزون زمین خواری در شهرستان مریوان، از سوی باندهای زمین خوار و افراد سود جو، انجمن سبز چیا را بر آن داشت تا این معضل را با مسئولان محترم ادارات منابع طبیعی و میراث فرهنگی مریوان، در میان بگذارد.

* آقای زینتی مسئول متمرکز میراث فرهنگی شهرستان مریوان، با عرض سلام و ممنون از اینکه وقتتان را در اختیار چیا قرار دادید.

آقای زینتی: ضمن عرض سلام و خسته نباشید خدمت یکایک اعضای انجمن سبز چیا و تشکر و قدردانی از آن انجمن محترم به خاطر توجه شایسته به میراث فرهنگی شهرستان. امید است که با تلاش انسان دوستانه اعضای انجمن، یک حرکت فرهنگی جدی در سطوح مختلف جامعه در راستای تقویت و ماندگاری فرهنگ و میراث آبا و اجدادی شکل بگیرد.

قبل از هر چیز عرض کنم که حفاظت از آثار تاریخی و باستانی شهرستان و حتی استان و کشور یک وظیفه‌ی همگانی است، چرا که اگر تمامی مردم و قشرهای مختلف جامعه در این خصوص احساس مسئولیت نکنند هرگز ما شاهد آثار سالم و دست نخورده‌ای نخواهیم بود. به عنوان مثال ما در شهرستان به لحاظ تعدد و وفور آثار باستانی از یک طرف و از طرف دیگر تعداد کم پرسنل اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، هرگز قادر به حفاظت از آثار نخواهیم بود و این نیازمند عزم همگانی است که من امیدوارم نهادهای مدنی در این راستا بسیار تلاش بکنند و این امر را سر لوحه کارهای خود قرار دهند.

* پدیده‌ی زمین خواری تا چه مدتی در نابودی آثار باستانی اثر گذار بوده است؟

آقای زینتی: زمین خواری در نابودی آثار باستانی تاثیر داشته و دارد چرا که کسانی که به دلایل مختلف و به شیوه‌های مختلف (غیر قانونی و بر خلاف عرف) صاحب زمین شوند، زمین خود را به قیمت کمتر عرضه می‌کنند و این باعث تحریک سودجویان می‌شود و آنان را وادار به خرید و ساخت و ساز می‌کنند و این سودجویان بدون توجه به نوع و ارزش زمین باعث تخریب اراضی میشوند که بعضی اوقات این زمینها ارزش تاریخی و باستانی دارند. قابل ذکر است که این نوع تخریب معمولا در حریم شهری صورت میگیرد، مثلا به دلیل پیشروی شهر اکنون بسیاری از زمینها خریداری شده‌اند و بسیاری از زمینها تعدادی از آثار باستانی را در خود جای داده‌اند. نمونه‌ی بارز در این مورد تپه‌ی کلین کبود در جنوب غربی شهر مریوان است که در حریم آن ساخت و ساز صورت گرفته است. ما هم با

پی‌گیری در کلانتری و دادگاه موفق به تخریب آن شدیم.

* وضعیت مناطق و مکانهای آثار باستانی مریوان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

آقای زینتی: وضعیت اماکن باستانی در مریوان نسبت به شهرهای دیگر مطلوب میباشد، در این شهرستان حفاری بسیار کم شده و این حاکی از رشد آگاهی مردم محترم شهرستان است. آثار باستانی در شهرستان بسیار پراکنده هستند و ما در دورترین نقاط شهرستان دارای آثار باستانی هستیم. در شهرستان حدود ۱۵۵ اثر شناسایی و بررسی شده وجود دارد که از این تعداد ۵۰ اثر ثبت آثار ملی شده و ۲۴ اثر دیگر پرونده سازی شده‌اند که انشا... به زودی در فهرست آثار ملی قرار خواهند گرفت.

* آیا تپه‌ی مشهور به عبدا... بگ (ترخان اباد)، در فهرست آثار ملی یا به عنوان اثر باستانی به ثبت رسیده است؟ لطفا با ذکر تاریخ و شماره.

آقای زینتی: بله در سال ۱۳۷۷

* با توجه به اینکه تپه مذکور جزو آثار باستانی می‌باشد، چرا اخیرا در جلوی آن هفت دهنه مغازه امداد گردیده و یک باب منزل مسکونی هم قسمتی از تپه را (زمینه‌ی خانه فود نموده است؟

آقای زینتی: این تپه متأسفانه مورد تعرض افراد سود جو قرار گرفته است و ما در طول ۴ سال بارها هم تذکر شفاهی و هم تذکر کتبی داده‌ایم و بارها هم با کلانتری محترم وارد عمل شده‌ایم و بسیاری از وسایل آنان را ضبط نموده‌ایم. قابل ذکر است که پرونده تک تک آنان در دادگاه می‌باشد.

* آیا در این مورد پرونده‌ای از سوی شما تشکیل گردیده است؟ لطفا نتیجه را اعلام فرمائید.

آقای زینتی: ما ۶ پرونده راجع به پرونده‌ی ترخان آباد در دادگاه داریم که ۴ پرونده از آنان نتیجه گرفته و دادگاه محترم برای آپارتمان ساخته شده در حریم تپه حکم تخریب صادر نموده است.

* آیا قانونی برای تفریب این مغازه‌ها و خانه‌های اطراف وجود دارد؟ اگر جواب مثبت است آیا اقدامی صورت گرفته است؟

آقای زینتی: بله پرونده‌های آنان در دادگاه می‌باشد.

* آیا غیر از موارد بالا، پرونده‌های دیگر مربوط به زمین خواری داشته‌اید که به میطه‌ی کاری شما مربوط باشد؟

آقای زینتی: بله تپه کلین کبود (که لین که‌وه) که یک مورد تخریب داشته‌ایم (آپارتمان ساخته شده) که با پیگیریهای مکرر این واحد مسکونی را تخریب نمودیم.

* عمده‌ترین مشکلات بر سر راه مفا و نگهداری آثار باستانی مریوان چیست؟

آقای زینتی: مشکل اساسی در زمینه‌ی حفاظت از آثار وجود افراد نا آگاه و سود جو میباشد که دست به حفاری می‌زنند و باعث تخریب محوطه‌ها، بناها و تپه‌های باستانی می‌شوند.

* میزان همکاری مردم و تشکل‌های مدنی در این رابطه چگونه است؟

همکاری مردم بسیار مطلوب میباشد، بارها همشهریان آگاه حضورا و تلفنی با ما تماس گرفته‌اند و تخریبهای مختلف را گزارش داده‌اند. تشکلهای مدنی باید بیشتر از این فعالیت بکنند و با توجه به اهمیت مطرح میراث فرهنگی، باید حفاظت از آثار را سر لوحه‌ی خود قرار دهند.

* میزان همکاری سایر ادارات با اداره‌ی شما چقدر است؟

آقای زینتی: همکاری ادارات بسیار خوب میباشد، تمام ادارات محترم شهرستان برای اجرای طرحها و واگذاری زمین از ما استعلام میکنند و این خود نشانه توجه شایسته‌ی مسئولین شهرستان به میراث فرهنگی است و جا دارد که بنده از تمامی مسئولین ادارات تشکر و قدردانی بکنم. // پایان مصاحبه با آقای زینتی.

مصاحبه با آقای فتاحی در صفحه‌ی ۶

بدینوسیله به اطلاع اعضای متمرکز

انجمن سبز چیا می‌رساند، جهت

دریافت کارت عضویت خود به

دفتر این انجمن مراجعه فرمایند.

“مریوان؛ نه شهر نه روستا، معایب هر دو، امکانات هیچکدام” امید رشیدی

تعریف شهر:

شهر اجتماعی از انسانها در یک مکان معین است که زندگی آنها از راه غیر کشاورزی بویژه بازرگانی و صنعت نامین می‌گردد. کسانی دیگر، تعداد جمعیت را ملاک تشخیص شهر از روستا می‌دانند. عده‌ای را نیز عقیده بر آن است شهر جایی است که دارای تمرکز جمعیت، ابزار تولید، سرمایه، ساختمانها، وسایل حمل و نقل و دیگر احتیاجات انسانی است. و در نقطه مقابل، روستا واقعیت دیگری را نشان میدهد آن هم انزوا و پراکندگی است. در هر شرایطی سکونتگاهی که نتواند آسایش نسبی و بهزیستی ساکنانش را فراهم آورد نه شهر است نه روستا (معایب هر دو را دارد و امکانات هیچکدام را). مانند شهرهای کشورهای عقب مانده که مسائل و مشکلات آنها به مراتب وحشتناکتر از شهرهای کشورهای پیشرفته است.

شناخت شهر:

گاهی شناخت ما از جهان توهمی از آن است نه حقیقت جهان. شناخت شهر باید همه جانبه باشد. در این شناخت آنچه که باید به آن توجه شود ارتباط متقابل شهر با سایر سکونتگاهها است (شهرها و روستاهای پیرامون خود). وسعت مورد اشتغال شهر، سیما، سبک و اصول معماری شبکه راهها و مکانیابی بخش های مختلف فرهنگی، دینی، اقتصادی، اداری، مسکونی ... و چگونگی ارتباط آنها با کل شهر است. نباید فراموش کنیم که شهر تنها محل زندگی ساکنان کنونی آن نیست بلکه به نسلهای آینده هم تعلق دارد و اگر در توسعه آن سهوا یا عمدا اشتباهی صورت بگیرد جبران آن برای نسلهای بعدی هزینه زیادی در بر خواهد داشت و حتی مشکل به نظر میرسد. و در این راستا باید دیدی آینده نگر نسبت به شهر داشته باشیم.

شهروند کیست؟

مهمتر از ساختار فیزیکی هر شهر، ساکنان آن هستند که بدان معنا می‌بخشد. شهروند کسی است که آداب زندگی در شهر را میدانند در برابر سرنوشت خود و دیگران احساس مسئولیت میکند و همزمان با این مسئولیت دارای حقوقی به نام حقوق شهروندی است. اگر در سکونتگاهی خبری از این حقوق نباشد، نمیتوان

به احساس مسئولیت آزاد افراد امیدوار بود. چرا که این دو با هم رابطه متقابل و مستقیم دارند. هر شهروندی به حقوق خود و دیگران احترام میگذارد و هماهنگ با آنها برای رسیدن به آرامش و خوشبختی بیشتر برای همه تلاش میکند. یک شهروند همه‌ی شهروندان دیگر را با خود یکسان میداند، بنابراین “خودی” و “غیر خودی” در کار نخواهد بود چرا که برای “نا شهروند” غیر خودی ها آن کسانی هستند که زادگاه، زبان، دین، نژاد، عشیره و عقیده متفاوتی دارند و او هیچ گونه احساس مسئولیتی در قبال زندگی آنها ندارد

مشکلات شهر مریوان:

هر چند مشکل بتوان مریوان را شهر نامید اما هر چه باشد همانند هر شهر دیگری دارای بی نظمی های مختلف، بحران مسکن، بیکاری، فقر، حاشیه نشینی، افزایش جمعیت، کمبود خدمات و نامناسب بودن معابر و... است و نمیتوان یکجا به بررسی همه آنها پرداخت. به همین منظور به جند مورد آن می پردازیم “مشت نمونه خروار”

اول اینکه - تناسبی بین کاربری های موجود به لحاظ کمی و کیفی - با نیاز های متنوع ساکنان آن وجود ندارد. می توان گفت، گویی این شهر برای کودکان، عابران پیاده، سالخوردگان و... ساخته نشده است. کمبود شدید پارک کودک و محل بازی بچه ها به ما می گوید شاید کودکان مریوانی نیازی به بازی کردن ندارند و اگر نیازی بود می توان از کوچه و خیابانها به این منظور استفاده نمود چون جان آنها و آرامش مردم اهمیتی ندارد! همانگونه که یک انسان مومن برای عبادت به عبادتگاه نیاز دارد یک کودک هم احتیاج به مکانی برای بازی کردن دارد در شهر باید همه نیازهای انسانها مورد توجه باشد، نباید ارجحیتی به نیازی داده شود و نیاز دیگری را فراموش کنیم. نیازهای یک جامعه شهری همانند اندام های یک موجود زنده است که به همه آنها نیاز خواهد داشت.

مشکلات عابران پیاده:

پیاده رو ها تنها فضایی متعلق به عابران پیاده نیست بلکه از ان برای موارد زیر هم استفاده میشود : حداقل ۲ متر از آن به مغازه داران تعلق دارد، (به اشتباه مغازه ها دو متر عقب تر ساخته شده اند!) - محلی برای دستفروشی، تعمیرگاههای ماشین،

جوشکاری پارک ماشین ها و در ضمن صاحبان نمایشگاههای ماشین از تمام عرض پیاده رو بعنوان ملک شخصی استفاده میکنند جهت پارک و شستن ماشین هایشان حتی موردی مانند جلو پمپ بنزین خرسندی فاقد پیاده رو است از آن برای سوخت گیری ماشین استفاده میشود.

و از دیگر استفاده های پیاده رو ها، گذران اوقات فراغت و تفریح جوانان است، بطور کلی می توان گفت تفاوت چندانی بین پیاده رو با کاربری تجاری، تفریحی و تعمیرگاه وجود ندارد و همینطور می توان به کم عرض بودن پیاده روها، هم سطح نبودن آنها، موانع ارتفاعی، شکستگی موزائیک های کف و چال و چوله های فراوان اشاره کرد. با این وضعیت از فضای موجود هم صحیح استفاده نمی شود.

باید گفت کم نیستند کسانی که هنوز راه رفتن صحیح را یاد نگرفته اند و حتی نمیدانند خط عابر پیاده چه معنایی دارد. همانگونه که رانندگی بعنوان یک مهارت آموزش داده میشود پیاده راه رفتن و سایر مهارت های لازم برای زندگی در شهر را هم باید آموزش داد. مدرسه، خانواده، رسانه های جمعی در این زمینه میتوانند مفید باشند، اما بهترین آموزش برای کودکان این است که بزرگترها آنچه را که از کودکانشان و دیگران انتظار دارند، خود الگوی عملی آن باشند، چرا که بچه ها بیشتر از رفتارهای اطرافیان متأثر می شوند نه نصیحت های آنها کامل شود... این آموزش ها سلامتی و آسایش ساکنان را بهتر خواهد نمود.

وضعیت کاربری های دیگر نیز از این بهتر نیست، مثلاً در مناطق مسکونی، سروصدای کاربریهای مزاحم، میوه فروشها، اتومبیل ها و موتور سیکلت ها و... مدام حاضرند....

ساختمان ها به شکل های بد قواره و بی نظم ساخته می شوند انسانها در بین دیوارها محاصره شده اند و فضای کمتری به پنجره، فضای سبز و فضاهای باز اختصاص یافته این ساختمان ها تاریک، بسته، بدون دگر، اصلاً چشم نواز نیستند. که نوعی شرم و ترس را می رسانند. گویا خانه جایی است که آدمها هر چه بیشتر میخواهند خود را در آن پنهان کنند....

ژینگه پاریزی له گوندهکانی ناوچهی مەریوان (۱۱) "ناساندنی ژیان و ژینگە گوندی هەنگەژاله"

میژوو نووسان دەگێڕنەوه: له چیشتهنگای رۆژی پینج شەممۆی پینجی مانگی مەلوودی سالی ۱۶۷۵ی کۆچی (۷۵۶ سال پینش ئیستا)، کەسیک بە ناوی میرزا عەبدولکەریم، کورپی میر خالیدی کورپی میر ئەحمەدی بابان، قشلاخی "هەنگەژاله"ی له گەڵ دە یازده ناوایی دیکەدا، فرۆشتوو بە شیخ زەکریای کورپی شیخ خالیدی سازلی (نیشتهجیی کاکۆزە کریا) بە بری ۲۰۱ مسقال زێڕ. شیخ زەکریاش دەس بە جی، هەموو ئەو ملک و ئاویانە وەقف کردوو له سەر مندالە نێرینەکانی خۆی. بەلام نیتەر کەس نازانی گوندیک وەک هەنگەژاله چەند جاری دیکە فرۆشراوه و سنراوه و یا چۆل و ئاوهدان کراوه تەوه. دووایین حکومرانی کەسیک بووه بە نیوی حاجی حەمە سالە بەگی رهشیدی. بۆ ناساندنی باشتری باروودۆخی ئەمپۆی هەنگەژاله، کاک ئومیدی عەزیزی، مامۆستای یەکی له خویندنگەکانی مەریوان، و کاک ئەحمەدی رهشیدی، دانیشتوو هەنگەژاله، ولامی پرسیارە کانمان ئەدەنەوه.

"چیا"

- کاک ئومید، تکایە بە کورتی شوینگە و دۆخی ئیستە هەنگەژاله مان پێ بناسنە.

ئومید عەزیزی: هەنگەژاله، گوندیکی ناوچهی کۆماسیە و له ۴۰ کیلوومتری خۆرهلاتی مەریواندا یە. له لای ژوووری ناوایی، هەنگیکی زۆر گەورە (بە هەنگوینیکی یە کجار زۆرەوه) له ناوقەد شاخ بەردیکی ساف و زۆر بەرز بە نیوی "کوچک خۆره تاو"، لێه، کە هیچ کەس دەستی پێ ناگات. گۆیا دەیان سال لەوهو پینش چەند کەسیک بە گوریس و رەشکە بۆ دەرھینانی ئەو هەنگوینە خۆیان ئاویزان کردوو. پیندەچیت نیوی هەنگەژالەش بە بۆنەوی ئەو هەنگەوه بیت. هەنگەژاله کە له رابردودا، گوندیکی گەورە و پر حەشیمەت بووه، بە داخەوه ئیستا بە بۆنە بە جی هیشتنی زۆر بەی بنەمالەکان، له ۲۰ تا ۳۰ سالی

رابردودا، ئاویەکی کەم حەشیمەتە و تەنیا ۱۰ تا ۱۲ بنەمالە (۵۰ کەس) بە دایمی لەوی دەژین.

- له باری سروشتیەوه، هەرودها کانیو و دارستان و کویستانەکانی هەنگەژاله چۆنە؟

"ئومید عەزیزی: کۆماسی بە گشتی و هەنگەژاله بە تاییەتی، له ناوچهیەکی کویستانی و سەر سەوز و پر ئاو و خۆش دیمەندا هەلکەوتوو. دەیان کێو و کانی و دەشت و مەزرا له دەورووبەری ئەو گوندەدا یە. بە کورتی ناوی چەند کێو و کانی ئەو گوندە ناو دەبەم: کانییەکانی: مەلا باوا، گۆلبەن، گەردەکان، دۆلەوشکە، برووسکە، زەلەکان، خێرەزە، هەرپەرەشە، مپۆلی، سیف، پشت مپۆ، فەقی، شامی قەزان، کونا گورگ، ناسیاو عەزیز، میاجوان و.... هەوهوا کێوه کانی: قەلە رەشە، کوچک خۆره تاو، گۆل کەوه، کوچک نسا، حاجی حەسەن، گلی جان، چالە چەرموو، میر تاپەر، قەلا نرخان (قلندر خان)، قەتە حەسەن و.... له کێوه کانی هەنگەژاله دا؛ دار بالالووی کێوی، هەمرۆ کۆلە و هەرودها؛ گەون و کێکف زۆرە و بە پێی بارین؛ ئالف و لەوه رگە کەم و زۆر دەبیت.

- کاک ئەحمەد، باروودۆخی ئاوی خواردنەوه و ئاوه رۆ و دیکە پینداویستیەکانی هەنگەژاله له چ ناستیک دایە؟

"ئەحمەد رهشیدی: ئاوی خواردنەوهی هەنگەژاله له کانی؛ مپۆلی، خۆره تاو و زەلکەوه، دا بین دە کریت و بە هۆی مەنبە عیکەوه لووله کیشی کراوه تە نیو ماله کان و بەردەوام بەش هەمو ماله کان ئەکات. ئاوه رۆی ناوایی له لایەن بنەمالەکانەوه بە لووله کیشراوه تە سەر چەمیک، کە له بەردەم ماله کانەوه تیبەر دەبیت. ئەو چەمە بەردەوام ئاوی هەیه؛ بەلام له بەر ئەوهی ئاوه رۆ (ئاودەستی مالان) و شەخەل و زبلی ئازەلەکان دەرژیتە ناوی، ئالوودەبووه و بۆنی پیس و شپیز بوونی، دیمەنیکی ناشیرینی بۆ ئاوی دروست کردوو. هەموو بنەمالەکان حەمام و ئاودەستیان هەیه و پاک و پوختەیی ناو ئاوی و مالان باشتەر بووه. هەر وەها کە ناگادارن، گرفتێ سەرەکیمان، جاده یە. بە داخەوه، جاده ی کۆماسی زۆر خراپە و یەکی له هۆکانی پینش نەکەوتنمان هەر ئەم جاده

قیرتاو نەکراوه و زۆر شپزە یە. بەلام چەن سالیکە له سەر چەمە گەورە کە ی کۆماسی پردیکمان بۆ بەستراوه. ماشین بە ناسانی هاتووچۆی ئاوی دەکات و دانیشتوانی ئەم دی بۆ خۆیان له نیو ئاویەوه جاده یەکی ماشین رهویان بۆ سەر مەزرا و باخاتەکان کیشاوه. له باری سوتە مەنیشەوه هیچ گرفتیکمان نییە و نەوتی زۆرمان ئەدەنی و بۆ چیشت و نانیس له کەپسولی گاز کەلک وەر ئەگرین. له سالی ۷۸ دا بەرقمان بۆ کیشراوه و تەلەفوونیکمان هەیه بۆ هەموو ئاوی. قوتابخانە یەکی زۆر باشمان هەیه بەلام بە داخەوه کەس نییە دەرسی تیدا بخوینیت! (بەک قوتابی پۆلی سی نەبی کە مامۆستایە کیشیان بۆ دا بین کردوو). بەلام خانە ی تەندرووستی و هیچ پینداویستیەکی دیکەمان نییە. بە تاییەت بۆ هەر نەخوشین و باری لەش ساغیەک، لانی کەم دەبی ۴ کیلوومتر تا مەریوان بەو جاده نالە بارەدا ریگا بپین.

- کار و پینشە ی خەلکی ئەو گوندە چیه؟
ئەحمەد رهشیدی: کشت و کال و باخداری و ئازەل داری. گەنم و جۆ و باخی گویز و هەنگوور و هەرمی و هەلووژە و بیسان و سەوزە کاری بەرھەمە کشت و کالیە کانمانە. نزیک ۳۰۰ سەر ئازەلمان هەیه کە بە شیوه ی نەریتی کۆن ئازەلەکان زۆر نزیک شوینی دانیشتنی بنەمالەکانە و یەک دوو مال هەنگداریش دەکەن. هەرودها پینشە چناریش بەرھەم دینین.

- کاک ئومید، راوی پەلەوهر و ئازەلی کێوی و بە گشتی ژینگە پاریزی له هەنگەژاله چۆنە؟
ئومید عەزیزی: پینم وابی، هیچ نەچیرنیک نەماییت، چونکە هەمووی راو کراوه و هیچ دەست پاریزیەک نا کریت و تا ئیستاش فەرھەنگی راو کردن نەک هەر بیزاراوی نییە، بە لکوو شانازیشی پینو ئەکەن. سەرەرای ئەوه، بە هۆی پینوهندی و هات و چۆی شار و ناوچه کانی دیکە، بایەخ دان بە ژینگە و پاک و پوختەیی باشتەر بووه و ئەگەر بەرپرسان کیشە سەرەکیەکانی هەنگەژاله؛ وەک جاده و تەندروستیان بۆ چارەسەر بکەن، زۆرتر دەکەونە ئاسوودەیی و گەشە دەستینن. / "بە سپاسەوه"

متاسفانه در شهر مریوان مشکلات، ناشی از، حاشیه نشینی، انواع آلودگی هوا، آب، صدا و محیط پیرامون، تخریب طبیعت، بحران اشتغال، بحران مسکن، مشکل اشباع مرکز شهر، عبور و مرور و... امری عادی تبدیل شده است و حتی می توان گفت شهر دچار بیماری "توع فرهنگی" شده است.

درمان این مشکلات تنها با امکانات مالی، تکنیکی و اجرای برنامه های موقتی و کوتاه مدت امکان پذیر نیست. تغییر بنیادی در شهرها به شیوه تفکر معینی نیاز دارد، که بی نظمی های شهری و تراکم بیش از حد را محکوم کند و تنها به تامین هماهنگی نیازهای جامعه شهری در حال و آینده بیندیشد. در سطح ناحیه اگر به یک شهر بهای بیشتری داده شود در حالی که به روستاها و شهر های کوچکتر بی توجهی شود کمبود امکانات موجب سرازیر شدن جمعیت به شهر می شود. به جای تمرکز بر نقاط خاصی از شهر، نگاهمان را به تمامی فضای شهر بصورت یکسان و عادلانه معطوف کنیم، تا تراکم به حداقل برسد و هم جزء کسانی نباشیم که امواج خروشان جامعه شهری هر گونه اختیاری را از آنان سلب می کند و آنچه را که به ایشان می بخشد رنج، تنهایی، فقر، بیکاری و انواع آلودگی هاست. در حالیکه شهر می تواند محل مناسبی برای رشد، توسعه، اختراعات و نوآوری های فکری باشد حتی اگر بهترین برنامه ها و قوانین را برای شهر وضع کنیم بدون اینکه ساکنان خود را متعهد به اجرای آن بنمایند فایده ای نخواهد داشت. هیچ کس در مفید بودن قوانین راهنمایی و رانندگی شک ندارد، و همه میدانیم اگر این قوانین رعایت شود، آمار تصادفات کمتر خواهد شد. آمار بالای حوادث رانندگی در شهر مریوان حاکی از آن است که زندگی ارزش واقعی خود را از دست داده است. اگر حق حیات محترم باشد، دیگر رانندگان با سرعت غیر مجاز حرکت نمیکند، و نیازی به این همه سرعت گیر در سطح شهر نیست.

آیا موضوع غیر از این است که ما به اصطلاح شهروندان استفاده درست از منابع، فضاها، وسایل حمل و نقل، زمان و ... را نیاموخته ایم اگر چنین بود دیگر کسی تنها برای خرید یک کیلو میوه با ماشین شخصی به مرکز شهر نمی رفت! در خاتمه می توان گفت اگر بخواهیم می توانیم شهری زیبا و سالم داشته باشیم و به قول جغرافیدان آمریکایی (الن سمپل) "هر آنچه در مورد انسان باشد ممکن الوقوع است".

همچنین در خیلی از موارد پرونده مربوط به ادره ی مسکن و شهر سازی می باشد که آنها هم متاسفانه خیلی کم کاری می کنند.

* افیرا تپه ی بازگان از سوی افرادی مورد تهاجم قرار گرفته است که فعلا به خاطر اعتراض وسیع مردمی متوقف گردیده است. شما در این رابطه چه اقدامی انجام داده اید؟ لطفا با ذکر نتیجه.

آقای فتاحی: برای این مسئله سه پرونده تشکیل شده است. پرونده ای برای بریدن و قطع کردن درختان تپه، پرونده ای برای سوزاندن آن درختان و پرونده ای برای تخریب فاجعه آمیز تپه. در حال حاضر حکم رفع تصرف تپه صادر گردیده است.

* برای سایر منابع ملی نزدیک به شهر که به شدت مورد تهاجم قرار گرفته است چه برنامه ای دارید؟

آقای فتاحی: نصب میله های بتونی مرزی برای جدا کردن اراضی ملی از محدوده ی مسکن و شهر سازی.

* میزان همکاری مردم به ویژه انجمن سبزی چیا با اداره شما چگونه است؟

آقای فتاحی: همکاری انجمن سبزی چیا بخصوص در کنترل و خاموش کردن آتشفشان بسیار عالی بوده است.

* چه میزان پرونده در ارتباط با زمین فواری داشته اید؟ نتیجه آنها چه بوده است؟

آقای فتاحی: از سال ۸۳ تاکنون ۱۰۹ پرونده داشته ایم. نتیجه آنرا میتوان جلوگیری از ساخت و ساز بی رویه ذکر کرد.

ادامه مطلب: مریوان؛ نه شهر نه روستا،.....

نتیجه:

به دلیل رشد سریع جمعیت (تولد و مهاجر پذیری زیاد) شهر مریوان همانند یک هبولای بزرگ روز به روز زمینهای کشاورزی، مراتع و جنگلهای اطرف را می بلعد و آنرا به بخشی از وجود خود تبدیل میکند.

این رشد سرطانی اغلب با برنامه ای از قبل اندیشیده شده نیست و ساختمانها و معابر با بی نظمی و سیمای تکراری

ادامه ی "مصاحبه اختصاصی با مسئولان" **جناب آقای فتاحی با سلام، ممنون از اینکه وقتتان را در اختیار میا قرار دادید.**

* آیا قبول دارید که پدیده و معضلی به نام زمین فواری در شهرستان مریوان وجود دارد؟ آثار آن چه بوده است؟

آقای فتاحی: بله وجود دارد. آثار آن رشد ناهنجار ساخت و ساز شهری و تاثیرات آن در زیبا سازی شهری.

* پدیده ی زمین فواری از چه زمانی به عنوان معضلی جدی در شهرستان مریوان مطرح شده است؟ شما چه توفیقاتی در مبارزه با این پدیده داشته اید؟

آقای فتاحی: از زمانی که زمین در این شهر قیمت کاذب پیدا کرده است. ما اقدامات قانونی لازم را انجام داده ایم و در این رابطه پرونده های میلیاردری به دادگاه فرستاده شده اند.

* بیشترین مکانهایی که مورد تهاجم قرار گرفته اند کدامند؟ چه مقدار از اراضی ملی تصرف غیر قانونی شده است؟

آقای فتاحی: حاشیه شهر و روستاها، ...

* مهمترین عوامل گسترش این پدیده کدامند؟ آقای فتاحی: افراد سود جو و منفعت طلب

* مهمترین موانع و مشکل شما در مبارزه با زمین فواری کدامند؟

آقای فتاحی: کمبود امکانات اداره ی منابع طبیعی. طولانی بودن سیر قضایی دادگستری. مشخص نکردن محدوده ی قابل کشاورزی و ساخت و ساز از سوی مالکان در هنگام تقسیم اراضی. ساخت و سازهای غیر مجاز. کوتاهی کردن نهادهای دولتی.

* همکاری نهادهای مرتبط با این معضل با اداره ی شما چگونه است؟

آقای فتاحی: دادگستری همکاری خوبی با ما داشته است ولی ادارات خدماتی رسانی از قبیل ادارات شهرداری، برق، آب، گاز، مختارات متاسفانه با ما هماهنگی ندارد. بعنوان مثال خانه ای که زمین آن جزو اراضی ملی و نه شخصی بوده را مجهز به آب و برق و تلفن و گاز می نمایند.

چیرۆک بۆ مندالان

جۆلانە

“یارمەتی یە کتر بدن”

سلاو له زوانی خۆم

سلاو له زوانی خۆم

له خوشکوو برایانی خۆم

له مال و میوانی خۆم

له شاره جوانه که ی خۆم.

لیباس کوردیم پێ جوانه

ره ونه قی کوردستانه

“مه مانی” تۆ پروانه

ئهو کوره چهنی جوانه.

پانتۆل کوردی له پایه

زوو زوو بانگ ئه کات دایه.

بۆ منت وا فیر نه کرد؟

زوانی خۆمت له بیر برد؟

عه مه و خاله م بۆ چی یه؟

زوانی کوردی وا نییه.

نالای موسه نه فی

((کانی سپیکه))

هه بوو نه بوو، زه مانی زوو.....

پیاویک، کهریک و ئه سپیکی

هه بوو. باریکی زۆری نابوو له

که ره که و، ئه سپه که ته نیا

زینه که ی خۆی له سه ر پشت بوو.

که ره که زۆری بۆ هاتبوو؛ داوای

کرد له ئه سپه که یارمه تی بدات و

بریک له باره که ی بۆ هه ل بگریت،

و وتی به ئه سپه که: “ئه گه ر نیوه ی

ئه م باره م بۆ هه ل نه گریت، پێش

ئه وه ی بگه ی نه شار، گیانم له

ده ست ئه ده م.” ئه سپه که، خۆی

لێ که ر کرد و، گوئی نه دایه و هه یج

هاوکاریه کی که ره که ی نه کرد.

زۆری پێ نه چوو که ره بار گرانه که،

له به ر هه یلاکی و له ژیر باری زۆر

قورسدا گیانی ده رچوو. خاوه ن

که ر و ئه سپ، له ناچاریدا هه م

باره که و، هه م لاشه ی که ری نا له

ئه سپه که. ئه سپ، که زانی

کاریکی هه له ی کردوو، زۆر

په شیوان بوو له وه ی که یارمه تی

هاورپکه ی نه دابوو. وه ئیستا به

ناچاری بار و لاشه ی که ره که ی له

سه ر پشت بوو!!

وه رگیز له فارسییه وه: نه مین عه زیزی

“باپیره زستان”

وا هات باپیره زستان

کۆلی دانا له کویستان

ته قله ی سپی نا له سه ر

ریگای ده شتی گرت به ر

دیاری هینا بۆ زه وی

وتی کۆر په که م خه وی

هه ل نه سی تاکوو به هار

گول دیته باوه ش کۆسار

ئه لپم له دی و له شان

گۆرانی به فر و باران

هۆ مندالان بینه ده ر

کۆت و کلاو که ن له به ر

هۆشی په له وه ر تان بی

نه یان که نه ده ر له دی

ئه وانه رۆحی منن

گولی رۆحم نه چن

جا پیتان له سه ر چاوم

یاری بکه ن تا ماوم.

“سیروان موسه نه فی”

وانیا غولاسی

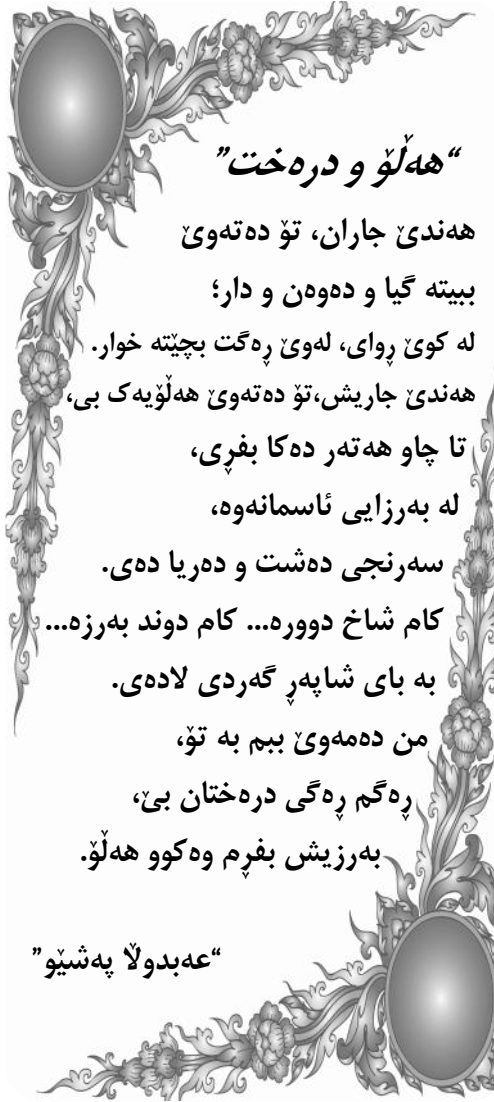
هۆ مامه عه و لا، هتیره
 به ره و کوی؟
 + که پروم به ره و زریبار
 - بۆ چی ئه پۆی کا که؟
 + بۆ ناو سه ترن.
 - مه گه ر چی قوماوه؟
 + مه گه ر نازانی؟ خه راکه وه ره.
 تا ماوه به کی کورن تر ناوه
 جوانه که ی زریبار که واو گدی.

عادات و الفاظ چندش آور!!!

مسلمانان دنیای امروز با دنیای صد و پنجاه و یا حتی ده سال پیش یکی نیست همه چیز به سرعت در حال تغییر و دگرگونی است و به موازات آن فرهنگها نیز احتیاج به همگرایی با تغییرات و به قول معروف آپ دیت و به روز شدن دارند. سوال اصلی من اینست ما چه اندازه توانسته ایم خودمان را با فرهنگ و ارزشهای اجتماعی جهان تطبیق دهیم؟ آیا هیچ وقت از خودمان پرسیده ایم با این فرهنگی که ما داریم چه پایگاهی در بین سایر ملل ویا بهتر بگویم چه حرفی برای گفتن در این دهکده جهانی داریم؟ حرف ما اینجا برسر پیشرفت مادی و تکنولوژی و فاصله ما با دیگران نیست که دهها سال عقبیم، حرف بر سر فرهنگ و شکل متمدنانه رفتار جامعه ماست. شکی نیست اگر خود ما بخواهیم در مورد فرهنگ ملتی دیگر قضاوت کنیم مهمترین ملاک ما، رفتارهای روزمره، آداب معاشرت و نحوه تعامل و رفتار آنها با خود ما است. آیا هیچ فکر کرده ایم امورات به ظاهر ساده ما زیر ذره بین نگاه غریبه ها و مسافران تازه وارد شکار خواهد شد؟ آنچه من می خواهم در مورد آن بنویسم پدیده های زشت و رایجی است که متأسفانه همه ما به صورت روزمره با آن روبرو می شویم و مطمئناً روح و روان خیلی از ماها رو عذاب داده است. حرکات زشتی مثل ریختن آب دهان یا خالی کردن دماغ در معابر، دست فروکردن در دماغ و قسمتهای ... بدن خود و از همه مهمتر بر زبان آوردن کلمات زشت و رکیک در مکالمات روزمره که اکثر تبدیل به شوخی و تعارفات دوستانه و گاه جدی شده است. کلماتی که ریشه در زبان و ادبیات کردی ندارد ولی متأسفانه به حدی در فرهنگ ما نرسوخ کرده که برای خیلی از ما به امری عادی و حتی تکیه کلام جوانان گاه تحصیل کرده و بعضاً قسمی برای اثبات درستی و راستی کلام ما ها تبدیل شده است. قسم خوردن به شرف و ناموس و لفظ چندش آور طلاق، مودبانه ترین این الفاظ است که زبان آدمی از ذکر این الفاظ نیز شرمکین و خجل است. آنجا که به این مثل معروف فکر می کنیم که انسانها معمولاً از نداشته هایشان مایه می گذارند. حرف آخر اینکه به خودمان بیاییم و به معنی و مفهوم آنچه که می خواهیم بگویم فقط چند ثانیه فکر کنیم ببینیم آیا واقعا بعضی الفاظ گفتنشان شرم آور نیست؟ و در دنیایی که مرزهای سیاسی و جغرافیایی هر روز کمرنگ و کمرنگ تر می شوند، در قاموس فرهنگ محصور قبیله ای؛ زندگی، فرهنگ و شرف را چگونه می شود تفسیر کرد؟! آیا می توانیم گرداگرد خود حصار از تعصب و تحجر بکشیم و دل خود را به نداشته های گذشتگانمان و یا داشته هایی از امروز خودمان خوش بکنیم که به نداشتهن هم نمی ارزند؟؟؟ آیا در چهار چوب سنت وامانده عشیره ای زیستن، تا به امروز چه کمکی به پیشرفت ما کرده که باز هم مصر به حفظ آن باشیم؟ و از همه مهمتر آیا فرهنگ سنتی و به اصطلاح اصیل ما، فرهنگی کاملاً اصیل و خود جوش از بطن گذشته فرهنگی ماست؟ آیا در طول عمر فلاکت بار و مظلوم ما آنچه مد نظر دیگران بوده در فرهنگ گذشتگان ما آداپته و جاگیر نشده است؟

“هاورپی گهل”

“هه لۆ و درهخت”

ههندی جارن، تۆ ده تهوی

ببیته گیا و دهوهن و دار؛

له کوئی پروای، لهوئی ره گت بچیتنه خوار.

ههندی جاریش، تۆ ده تهوئی هه لۆیه ک بی،

تا چاو هه تهر ده کا بفری،

له بهرزایی ناسمانهوه،

سه رنجی دهشت و ده ریا دهی.

کام شاخ دووره... کام دوند بهرزه...

به بای شاپه پر گهردی لادهی.

من ده مهوئی ببم به تۆ،

ره گم ره گی درهختان بی،

به رزیش بفرم وه کوو هه لۆ.

“عه بدولا په شیو”

ه سبیه مکذبة لله غر تخذة

نه ن خبی ه ی

آماده ارائه خدمات بیمه ای شامل:

بیمه بدنه ، شخص ثالث اتومبیل ، عمر و پس انداز ، مسئولیت ، آتشی سوزی ، مسافرت خارج از کشور (آکسا) ، کیفیت ساختمان و

آدرس : مریوان ، میدان سرباز، ابتدای بلوار کشاورز ، بیمه توسعه، نمایندگی باخویشی، کد ۸۶۸

تلفکس : ۳۲۹۱۷۵۷ - ۰۸۷۵ ، همراه : ۰۹۱۸۸۷۰۴۹۹۳

۰۹۳۶۳۹۷۵۵۹۰

بیمه توسعه، توسعه بیمه

